

Wanneer begon de Kerk?

Door George Zeller, maart 2000, update februari 2009
<http://www.middletonbiblechurch.org/dispens/begin.htm>

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (HSV)
Vertaling, plaatje, inlas en voetnoten door M.V.

Inleiding

De gereformeerde/verbondstheologie leert (met wat variatie in de details) dat de Kerk¹ is samengesteld uit alle uitverkorenen van alle tijdperken, en dat daarom de Kerk moet begonnen zijn met de eerste persoon die gered werd. Dit is de algemene zienswijze, alhoewel sommigen de kerk laten beginnen met de natie Israël. In elk geval zijn gereformeerden eenstemmig in de leer dat de Kerk aanwezig was in de oudtestamentische periode. Dit wordt geïllustreerd door de opschriften bovenaan The Thompson Chain Reference Bible in het boek Jesaja: “Gods genade aan de Kerk”, “God wreekte Zijn Kerk”, “Zijn grote weldaden aan de Kerk”, “De Kerk vertroost”, “De restauratie van de Kerk”, “De Kerk aangespoord”, “God zal Zijn Kerk vertroosten”, “De ijver van de profeet voor de Kerk”, enz.

Gereformeerden/verbondsmensen leggen er de nadruk op dat doorheen heel de geschiedenis er slechts één volk van God is, en dat dit geredde volk bestaat uit de Kerk.

Dispensationalisten leren dat de Kerk een uniek lichaam is van gelovigen die begon op de dag van Pinksteren, en die zal verwijderd worden van de aarde op de dag dat Christus komt voor de Zijnen (de Opname). De Kerk is samengesteld uit zowel Joden als Heidenen, samen in één lichaam, met een gelijke status in het lichaam van Christus (Efeziërs 3:5-6). Dit is de “één nieuwe mens” van Efeziërs 2:15 en “één kudde” van Johannes 10:16.

Anderen hebben verschillende standpunten over de vraag wanneer de Kerk begon. Sommige baptisten geloven dat de Kerk begon met Johannes de Doper, of op een bepaald tijdstip gedurende Jezus' aardse bediening. Anderen die wij ultradispensationalisten noemen, zien het begin van de Kerk jaren na Pinksteren (sommigen in Handelingen 13, en anderen in Handelingen 28).

Het antwoord op de vraag wanneer de Kerk begon is belangrijk en geeft blijk van vele theologische verschillen. Maar het is geen moeilijke vraag om te beantwoorden. De Schrift wijst het begin van de Kerk op een heel eenvoudige en duidelijke manier aan, zoals we nu zullen demonstreren.

Het sleutelargument in de Schrift

De Geestesdoop

De sleutelpassage over de Geestesdoop wordt gevonden in 1 Korinthiërs 12:13:

“Ook wij allen immers zijn door [Gr. *en* = “in”] één Geest tot één lichaam gedoopt, hetzij dat wij Joden zijn, hetzij Grieken, hetzij slaven, hetzij vrijen; en wij allen zijn van één Geest doordrenkt” (1 Korinthiërs 12:13).

Dit “één lichaam”, waarvan gesproken in dit vers, verwijst naar de Kerk (zie 1 Korinthiërs 12:27-28; Efeziërs 1:22-23; 5:30-32; Kolossenzen 1:18), en Christus is het Hoofd van dit lichaam. De Geestesdoop wordt in 1 Korinthiërs 12:13 gedefinieerd als dat werk van God waarbij gelovigen zijn gedoopt (ondergedompeld, geplaatst) in Christus' lichaam, de Kerk. Hoe dan wordt een gelovige een lidmaat van het lichaam van Christus? Het is door de Geestesdoop.

De sleutel om aan te tonen wanneer de Kerk begon is deze: Als we kunnen determineren wanneer de Geestesdoop voor het eerst begon, dan zullen we weten wanneer de Kerk begon. Wanneer doop-

¹ Grieks *ekklesia* (kerk, gemeente): dit is een samentrekking van *ek* (uit) en een derivaat van *kaleó* (roepen). De kerk is dus een vergadering van uitgeroepen.

te God voor het eerst gelovigen in Zijn lichaam? Wanneer werden gelovigen voor het eerst in het lichaam van Christus geplaatst? Het antwoord daarop bepaalt de dag waarop de Kerk begon.

De Geestesdoop werd voor het eerst voorzegd door Johannes de Doper in Mattheüs 3:11 (en in de parallelle passages Markus 1:8; Lukas 3:16; Johannes 1:33):

“Ik doop u wel met water tot bekering, maar Hij Die na mij komt, is sterker dan ik; ik ben het niet waard Hem Zijn sandalen na te dragen. **Hij** zal u dopen met [Gr. *en* = “in”] de Heilige Geest en met [Gr. *en* = “in”] vuur” (Mattheüs 3:11).

De doop van Johannes was een waterdoop (“Ik doop u wel met water”), maar de doop van Christus zou een Geestesdoop zijn (“Hij zal u dopen met de Heilige Geest”). De doop “met vuur” is voor de ongeredden en deze is nog toekomstig (zie Mattheüs 3:12). Merk de frase op: “Hij zal u dopen”; dit slaat op iets toekomstigs en geeft aan dat de Geestesdoop nog niet had plaatsgehad toen Johannes deze woorden sprak. Johannes voorzei dat het in de toekomst zou plaatsvinden, maar hij zei niet exact wanneer dat zou gebeuren. Merk ook op **dat Christus de dooper is**. Hij is Degene die gelovigen in het lichaam van Christus zou plaatsens. Hij is Degene die Zijn kerk zou bouwen. Christus is ook de dooper in 1 Korinthiërs 12:13, zoals we verderop zullen aantonen.

In Mattheüs 16:18 zei de Heer: “... zal Ik Mijn gemeente bouwen”. De toekomstige grammaticale tijd van het werkwoord geeft aan dat het bouwen van de Kerk nog niet begon toen Jezus deze woorden uitsprak. Hij zei niet “Ik heb Mijn Kerk gebouwd”. Nee, het bouwproject was nog niet begonnen en dus was de Kerk nog toekomstig.

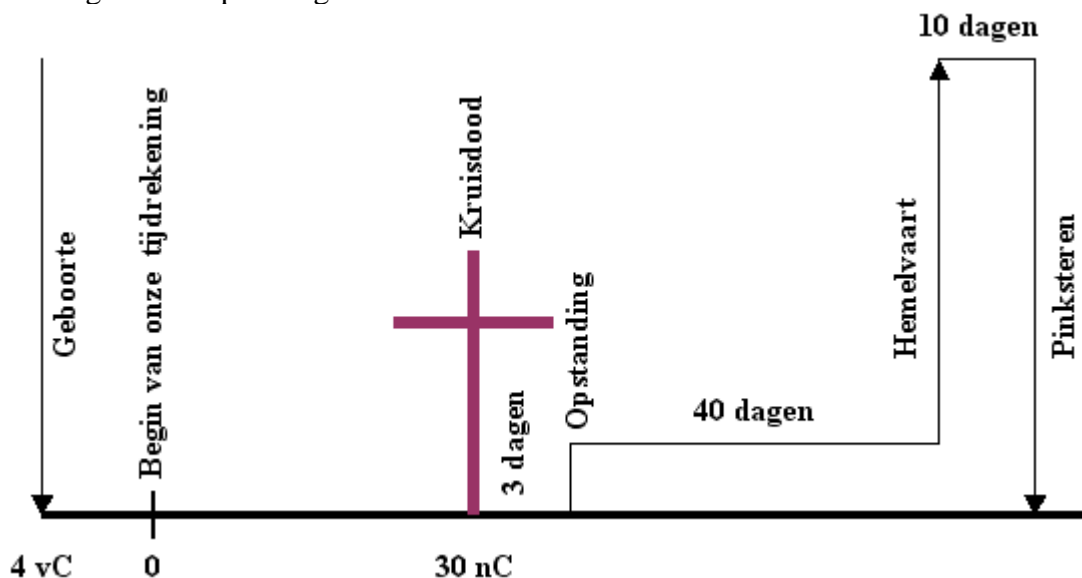
Vandaag bouwt Christus Zijn Kerk. Hij voegt dagelijks aan de Kerk toe die gered worden (Handelingen 2:47). Maar de vraag is: wanneer begon dit bouwprogramma voor het eerst?

In Handelingen 1:5 voorzei de Heer Jezus dat de Geestesdoop nog steeds toekomstig was:

“En toen **Hij** met hen samen was, beval Hij hun dat zij niet uit Jeruzalem weg zouden gaan, maar de belofte van de Vader zouden verwachten, die u, zei Hij, van Mij gehoord hebt; want Johannes doopte wel met water, maar **u zult met** [Gr. *en* = “in”] de Heilige Geest gedoopt worden, niet lang **na deze dagen**” (Handelingen 1:5).

Volgens deze voorzegging van de Heer had de Geestesdoop nog steeds niet plaatsgevonden, alhoewel deze spoedig (“niet lang na deze dagen”) zou plaatsvinden. Niemand was in het lichaam van Christus ondergedompeld, geplaatst. Dus kon de Kerk niet begonnen zijn vóór Handelingen 1:5.

Toen Jezus deze woorden van Handelingen 1:5 sprak waren Zijn dood en Zijn opstanding reeds achter de rug, maar de Geestesdoop had nog niet plaatsgevonden en de Kerk was nog niet gevormd. Maar de aankondiging van Handelingen 1:5 was erg significant omdat Jezus zei dat de Geestesdoop “niet lang na deze dagen” (niet veel dagen vanaf nu) zou plaatsvinden. Dit betekent dat deze spoedig zou plaatsvinden, een kwestie van dagen. Inderdaad, zoals we zullen leren, gebeurde deze doop precies tien dagen later op de dag van Pinksteren.

De dag van Pinksteren en de unieke gebeurtenissen die op die dag plaatsvonden worden beschreven in Handelingen hoofdstuk 2. In dit hoofdstuk wordt de Geestesdoop niet specifiek vermeld. Het is niet eerder dan in Handelingen 11 dat ons specifiek wordt verteld dat de Geestesdoop plaatsvond op die dag van Pinksteren:

“En toen ik begon te spreken, viel de Heilige Geest op hen, evenals op ons in het begin. **En ik herinnerde mij het woord van de Heere**, hoe Hij zei: Johannes doopte wel met water, maar u zult met [Gr. *en* = “in”] de Heilige Geest gedoopt worden” (Handelingen 11:15-16).

Gebaseerd op de duidelijke verklaring van deze passage weten we dat de Geestesdoop voor het eerst plaatsvond op de dag van Pinksteren. Het was toen dat gelovigen voor het eerst geplaatst werden in het lichaam van Christus. Het was toen dat de Kerk begon.

Maar sommigen zouden daartegen bezwaar hebben en zeggen: “De Geestesdoop, vermeld in Mattheüs 3:11 en Handelingen 1:5 verschilt van de Geestesdoop vermeld in 1 Korinthiërs 12:13. In Mattheüs 3:11 en Handelingen 1:5 is Christus de doper, maar in 1 Korinthiërs 12:13 is het de Heilige Geest die doopt. Als wij onze Bijbels lezen (SV, HSV, NBG, Telos, KJV) lijkt dit zo het geval te zijn, maar de Griekse constructie van Mattheüs 3:11 en Handelingen 1:5 is praktisch identiek aan deze van 1 Korinthiërs 12:13, zoals volgend schema aangeeft. Alle vier passages spreken over dezelfde doop, en de Griekse constructies in alle vier passages zijn nauw equivalent:

Passage	Griekse constructie
Mattheüs 3:11	“Hij [Christus] zal u dopen met [Gr. <i>en</i> = “in”] de Heilige Geest”.
Handelingen 1:5	“u zult [door Christus: Mt 3:11] met [Gr. <i>en</i> = “in”] de Heilige Geest gedoopt worden”.
Handelingen 11:16	“u zult [door Christus: Mt 3:11] met [Gr. <i>en</i> = “in”] de Heilige Geest gedoopt worden”.
1 Korinthiërs 12:13	“wij allen zijn [door Christus: Mt 3:11] door [Gr. <i>en</i> = “in”] één Geest tot één lichaam gedoopt”.

U ziet dat dezelfde constructie werd gebruikt. Overal staat het Griekse voorzetsel “*en*” dat letterlijk “in” betekent. In onze bijbels nu wordt in 1 Korinthiërs 12:13 het Griekse voorzetsel “*en*” vertaald met “door ” en daardoor is men foutief gaan denken dat de Geest de doper is, maar deze passage zou moeten begrepen worden op deze manier:

“**Wij allen zijn** [door Christus] **in** [of: met] **één Geest tot één lichaam** [het lichaam van Christus, Zijn Kerk] **gedoopt**”.

Uit Mattheüs 3:11, Markus 1:8, Lukas 3:16, Johannes 1:33, Handelingen 1:5 (vgl. 11:16), blijkt dat het de Heer Jezus is die doopt, terwijl de Heilige Geest ‘het doopmiddel’ is, of de sfeer waarin gedoopt wordt. In 1 Korinthiërs 12:13 is het woord “**door**” het Griekse “*en*”, en is hier niet als een eigenlijke instrumentalis (naamval die het werktuig aanduidt waarmee de handeling wordt verricht) op te vatten. Het Griekse woordje “*en*” betekent letterlijk “in” en kan beter zo vertaald worden.

Niet enkel plaatste Christus ons in Zijn lichaam, Hij dompelde ons ook onder in de Heilige Geest. Johannes de Doper deed deze voorzegging: “Ik doop u wel met water ... Hij zal u dopen met [= in] de Heilige Geest” (Mattheüs 3:11). Wat betekent het gedoopt of ondergedompeld worden in de Heilige Geest? De volgende Schriftplaatsen werpen daar licht op:

“Ook wij allen immers zijn door [= in] één Geest tot één lichaam gedoopt, hetzij dat wij Joden zijn, hetzij Grieken, hetzij slaven, hetzij vrijen; en wij allen zijn van één Geest doordrenkt” (1 Korinthiërs 12:13).

“maakte Hij ons zalig, niet op grond van de werken van rechtvaardigheid die wij gedaan zouden hebben, maar vanwege Zijn barmhartigheid, door het bad van de wedergeboorte en de vernieu-

wing door de Heilige Geest. Die [= de Heilige Geest] heeft Hij in rijke mate over ons uitgegoten door Jezus Christus, onze Zaligmaker” (Titus 3:5-6).

“Hij dan, Die ... de belofte van de Heilige Geest ontvangen heeft van de Vader, heeft dit uitgestort wat u nu ziet en hoort” (Handelingen 2:33).

“Wie in Mij gelooft, zoals de Schrift zegt: Stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien. (En dit zei Hij over de Geest, Die zij die in Hem geloven, ontvangen zouden; want de Heilige Geest was er nog niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was)” (Johannes 7:38-39).

Prijs God, de Trooster is gekomen! De belofte van de Vader is gegeven! De Geestesdoop begon met Pinksteren en vervolgt doorheen de eeuwen van de huidige kerkdispensatie, telkens wanneer een persoon gelooft in Christus.

Andere argumenten uit de Schrift

1. Pinksteren, een bijzonder gemarkeerde dag

Indien Pinksteren het begin van de Kerk markeert, dan was dit inderdaad een significante dag en we zouden dan verwachten dat deze dag bijzonder gemarkeerd zou zijn. Dit is precies wat we vinden.

Pinksteren was bijzonder gemarkeerd door de komst van de Trooster, zoals voorspeld door de Heer Jezus in de zgn. bovenzaalrede (Johannes 14:16-17, 20, 26; 15:26; 16:7-8, 13). Na de opstanding werd de discipelen gezegd om stil te wachten op de belofte van de Vader (Lukas 24:49 en Handelingen 2:4). Deze belofte van de Vader was niets minder dat de komst van de Geest en dat werd duidelijk geassocieerd met de Geestesdoop (zie Handelingen 2:4-5). De dag van Pinksteren werd bijzonder gemarkeerd door de komst van de Trooster.

Pinksteren was ook een dag die bijzonder gemarkeerd was door bovennatuurlijke tekenen. Er was **“een geluid als van een geweldige windvlaag”** (Handelingen 2:2) en “wind” in de Schrift kan symbool staan voor de Heilige Geest (zie Johannes 3:8). De Trooster was gekomen! Er waren **“tonggen als van vuur”** (Handelingen 2:3) die op ieder van de gelovigen zaten, aangevend dat God een bijzonder werk aan het doen was met elke en iedere gelovige. Er was ook een **“spreken in andere talen”** (Handelingen 2:4). Deze bovennatuurlijke tekenen gaven aan dat God iets heel speciaals deed op deze unieke dag.

Pinksteren was een dag die bijzonder gemarkeerd werd door de Geestesdoop zoals we al gezien hebben. Deze dag werd ook gemarkeerd door twee grote kenmerken die door Christus voorspeld waren in Johannes 14:20: “u in Mij, en Ik in u”

“u in Mij” DOOP (zie Galaten 3:27; Romeinen 6:3).

“Ik in u” INWONING (zie Galaten 2:20; 1 Korinthiërs 6:19-20).

Deze tweevoudige relatie was geheel verschillend van wat de Joden hadden gekend in de vorige dispensatie. God was op een bijzondere manier in de tabernakel en in de tempel, en in de toekomst zal God Zijn heerlijkheid manifesteren in de millennialle tempel. Maar vandaag woont God in een lichaam van gelovigen (1 Korinthiërs 3:16; Kolossenzen 1:26-27). De Kerk is “het huis van God” (1 Timotheüs 3:15), Zijn unieke Tempel (Efeziërs 2:19-22). De Heer Jezus gaf aan dat deze realiteiten zouden beginnen plaatsvinden “op die dag” (Johannes 14:20), op die Pinksterdag!

Pinksteren is een dag die bijzonder gemarkeerd is omdat Petrus ernaar verwijst als “het begin” van iets (Handelingen 11:15). Dit is hoogst significant. Naar geen andere dag in het boek Handelingen wordt verwezen naar “het begin” dan de dag van Pinksteren. Wat begon op die dag? Volgens Handelingen 11:15 was Pinksteren de dag dat voor het eerst de Heilige Geest kwam (“...viel de Heilige Geest op hen, evenals op ons **in het begin**”). Volgens Handelingen 11:16 was Pinksteren de dag waarop de Geestesdoop voor het eerst plaatsvond. De Geestesdoop is dit unieke werk van God waarbij gelovigen gedoopt of geplaatst worden in het lichaam van Christus (1 Korinthiërs 12:13). Gezien de Geestesdoop voor het eerst begon op de dag van Pinksteren, moet dit de dag zijn dat het lichaam van Christus, de Kerk, werd gevormd.

2. Fundamentele mannen (Efeziërs 2:20)

“Gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus Zelf de hoeksteen is” (Efeziërs 2:20).

De “apostelen en profeten” in dit vers zijn de nieuwtestamentische apostelen en profeten (zie Efeziërs 3:5 en 4:11). Deze verzen verwijzen niet naar de oudtestamentische profeten, en uiteraard waren er geen apostelen in het Oude Testament. De nieuwtestamentische apostelen en profeten waren fundamentele mannen. Wanneer er een gebouw wordt gebouwd wordt eerst het fundament gelegd. Als de Kerk haar begin had in de oudtestamentische periode dan zouden we een vers kunnen verwachten dat zoiets als dit zegt: “Gebouwd op het fundament van Abraham en Mozes en David en de oudtestamentische profeten, enz.” Maar Efeziërs 2:20 zegt dat niet. Als de Kerk begint op Pinksteren dan weten we dat de apostelen en nieuwtestamentische profeten fundamenteel zijn, omdat Gods nieuwe openbaring door deze mannen is gekomen (Efeziërs 3:4-5).

3. De Kerk moet na de verrijzenis en hemelvaart komen

Volgens Efeziërs 1:19-23 gaf de Vader Christus om het Hoofd van de Kerk te zijn, maar Hij deed dit enkel na Zijn verrijzenis en opstanding. De Kerk kan niet bestaan los van haar Hoofd. Het Hoofd van de Kerk is de verheerlijkte, verheven, opgestane en ten hemel opgevaren Heer Jezus Christus. De Kerk kon dus niet eerder beginnen dan na de hemelvaart. Vergelijk ook Johannes 7:39.

4. Jood en Heiden samen verenigd in één lichaam

De Kerk is een uniek organisme. In de Kerk zijn het lichaam van Christus, Joden en Heidenen, samen verenigd in één lichaam, en zij zijn op gelijke basis mede-erfgenamen en mededeelgenoten (Efeziërs 3:6). Uit Joden en Heidenen heeft God “één nieuwe mens” (Efeziërs 2:15) gemaakt. In feite is er in Christus geen Jood noch Heiden (Kolossenzen 3:11; Galaten 3:28). Zo’n situatie heeft nooit bestaan in de oudtestamentische periode (zie Zacharia 8:23). De Kerk kon dus nooit bestaan hebben in de oudtestamentische periode, en de Kerkdispensatie moest besluiten vóór het millennium.

5. De tempel van God

In Efeziërs 2:21-22 wordt van de Kerk gezegd dat ze Gods tempel is, “tot een woning van God, in de Geest”. Zie ook 1 Korinthiërs 3:16. In de oudtestamentische periode had God een tabernakel en een tempel, maar geen van deze was een lichaam van gelovigen, bewoond door de levende God. Deze inwoning in een groep gelovigen is enkel waar in de huidige kerkdispensatie, vanaf Pinksteren.

6. Eén lichaam . . . één doop

In Efeziërs 4:4-6 leren we dat de Kerk “één lichaam” is en in verband met dit éne lichaam is er “één doop”. Deze éne doop is de Geestesdoop, dat bijzondere werk van God waarbij de gelovige gedoopt wordt in Jezus Christus en in Zijn lichaam. De christelijke doop (waterdoop) staat symbool voor deze éne doop. Vermits de Geestesdoop niet eerder begon dan op Pinksteren, begon de Kerk niet vóór Pinksteren, zoals we reeds zagen. Het is daarom significant dat de christelijke waterdoop, het symbool van de Geestesdoop, voor het eerst van toepassing werd op de dag van Pinksteren. Het is inderdaad een “Kerkverordening”. Vermits er geen Geestesdoop of christelijke doop was in de oudtestamentische periode, of in de dagen van Christus’ openbare bediening, is het vanzelfsprekend dat de Kerk nog niet bestond in die dagen. Dat Johannes’ doop verschilde van de christelijke doop is evident uit Handelingen 19:1-5; vergelijk Handelingen 18:24-26.

7. De gaven die behoren bij de Kerk

In Efeziërs 4:7-12 leren we dat Christus bepaalde gaven heeft gegeven aan Zijn Kerk. Deze gaven zijn eigenlijk begiftigde mannen (vers 11). Het is significant dat deze gaven niet gegeven werden vóór de hemelvaart van Christus. Daarom kon de Kerk niet bestaan hebben vóór de hemelvaart omdat Zijn Kerk niet kon functioneren los van deze noodzakelijke gaven.

vandaag is, en weer anderen leren zelfs dat de Grote Opdracht niet voor vandaag is (of combinaties van deze zienswijzen).

Moge de God van onze Heere Jezus Christus, de Vader van de heerlijkheid, ons de Geest van wijsheid en van openbaring geven in het kennen van Hem, namelijk verlichte ogen van ons verstand, om te weten wat de hoop van Zijn roeping is, en wat de rijkdom is van de heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen, en wat de allesovertreffende grootheid van Zijn kracht is aan ons die geloven, overeenkomstig de werking van de sterkte van Zijn macht (→ Efeziërs 1:17-19)!

Zie verder:

De Kerk: Gods programma voor vandaag: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/dispensaties-h10.pdf>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm